

Constantin Brâncuși în viziunea copilului

Prof. ENESCU ELENA,

Școala Gimnazială Țuglui

*„Am șlefuit materia pentru a afla linia continuă. Și când am constatat că n-o pot afla,
m-am oprit; parcă cineva nevăzut mi-a dat peste mâini.”*

(Constantin Brâncuși)

19 februarie 2018 - 142 de ani de la nașterea lui Constantin Brâncuși, românul care a avut o contribuție esențială la înnoirea viziunii plastice în sculptura contemporană universală. Considerat un monument al conștiinței artei moderne, Brâncuși a oglindit, pornind de la obârșia sa țărănească, tradițiile, miturile și magia artei populare românești, împletite cu viziunea asupra vieții care îi era influențată atât de Platon cât și de concepția filosofilor orientali.

Rândurile următoare reprezintă încercarea de a vorbi despre Brâncuși, despre sufletul nemuritor prezent în sculpturile sale, suflet care a ajuns deja infinitul. Îl putem numi un om simplu care a avut puterea de a transforma visul în realitate. Un vis, un drum care a schimbat viziunea unei lumi întregi. Numele lui, Constantin Brâncuși, a lăsat o urmă adâncă în memoria neamului european, veșnic nemuritor.

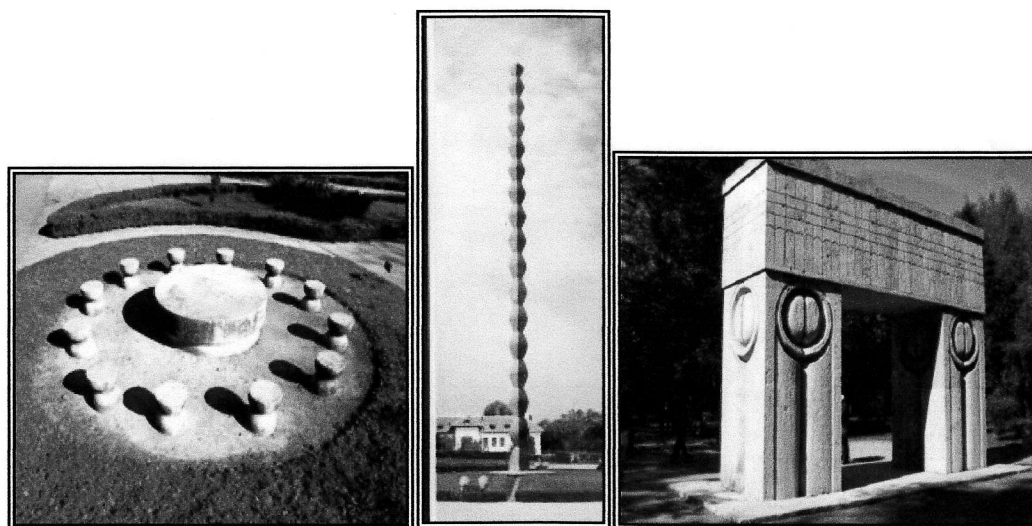
Brâncuși a fost considerat un sculptor simbolist, care a reușit să oglindească prin propriile opere imaginea țăranului român, remarcându-și sculpturile prin eleganța formei. Spațialitatea plastică proprie a lui Brâncuși e asigurată de echilibrul perfect dintre formă și material.

Sculptura lui Brâncuși este creatoare de spațiu, căpătând astfel semnificație prin mișcarea transcendențială, prin caracterul ei existențial, prin formele ovoidale, iar punctul, linia, cercul, spirala și labirintul semnificând actul fundamental al genezei.

Brâncuși ține să realizeze statui de mari dimensiuni, care să suprimă distanța dintre pământ și cer, acesta fiind imperativul numărul unu al metapoeticii lui sculpturale.

Fiecare loc are o poveste a sa, care se scrie o dată cu trecerea anilor. În cazul orașului Tg-Jiu povestea locului se confundă uneori cu povestea unui om. Când spui Tg-Jiu, gândul îți zboară inevitabil la numele lui Constantin Brâncuși. Pentru o lume întreagă, el este cel mai mare sculptor al secolului XX, figura centrală în mișcarea artistică modernă și un pionier al abstractizării, fiind considerat părintele sculpturii moderne. Pentru oamenii simpli, din oraș, sculptorul este cel care le-a dăruit ansamblul sculptural Constantin Brâncuși de la Târgu-Jiu, realizat între anii 1937-1938: Masa tăcerii, Coloana infinitului și Poarta sărutului. Astfel spunem că, în parcul situat în centrul orașului Târgu-Jiu poți atinge infinitul și pătrunde în lumea tăcerii prin poarta sărutului.

Cele trei lucrări sunt dispuse pe aceeași axă, orientată de la apus spre răsărit, cu o lungime totală de 1.275 metri.

Formele simbolice desenate în spațiu de elementele ansamblului au fost aranjate de către sculptor într-o anumită ordine. Aceasta contribuie la transformarea lor în chei tainice către lumea subtilă a energiilor.

Trecătorii care se așează la Masa Tăcerii, pe unul din cele 12 scaune, pot conștientiza faptul că se simt mai bine și că oboseala le trece mai repede decât de obicei. Iar efectul produs de Ansamblul de la Târgu Jiu în ființa celui care îl parcurge pe jos de

la un capăt la celălalt, într-o stare meditativă, este unul de sublimare a energiilor și de transcendere a realității obișnuite.

Traseul poate fi parcurs pornind de la Masa Tăcerii, în pas lent, ritmat, conștientizând respirația. Cei care au curiozitatea să încerce vor sesiza că privirea le este purtată de la un nivel la altul, într-un mod firesc, natural. Iar energiile urcă de la nivelul cel mai de jos, Masa și Aleea Scaunelor, spre al doilea, marcat de Poarta Sărutului, pentru ca, în final, să țâșnească pur și simplu către înalt, purtate de către spirala Coloanei în același timp cu privirea care se înalță tot mai sus.

Privind mai atent lucrările lui Brâncuși, vom observa faptul că ele sunt plasate în centrul celor patru puncte cardinale ale Universului: Logica, Înțelepciunea, Cunoașterea și Necunoscutul. Ascultând limbajul tăcut al acestor opere, descoperim faptul că arta înseamnă libertate, cunoaștere și transformare.

În capitala Franței, sculptorul Constantin Brâncuși a avut atelierul în care metaforele sale în piatră au luat ființă și tot acolo, în luna iunie a anului 1977, a fost înființat muzeul ce-i poartă numele, o replică a camerelor sale de lucru. Aici, pe un spațiu relativ mic, sunt adunate marile sale realizări artistice ce au revoluționat sculptura mondială.

Atelierele din Paris unde marele sculptor Constantin Brâncuși a dat viață operei sale reprezintă un mic univers al satului românesc, care a fost tot timpul în sufletul artistului.

În Piața George Pompidou din Paris se găsește și muzeul dedicat sculptorului român Constantin Brâncuși, care a decis să lase moștenire statului francez operele sale, cu singura condiție ca atelierul în care a lucrat să rămână exact așa cum l-a lăsat. Între timp, clădirea în care a funcționat atelierul a fost demolată, pentru a face loc Centrului Cultural Pompidou, însă acesta a fost reconstruit așa cum a fost. Totul pare atât de autentic, încât ai senzația că Brâncuși este pe undeva prin apropiere și s-ar putea întoarce oricând să lucreze la o nouă operă, într-una din cămăruțele muzeului. Atelierul este compus din patru camere ce pot fi văzute prin ferestre mari, care au înlocuit pereții exteriori, cu rol de asigurare a operelor expuse. În primele două camere se află cele mai multe replici ale lucrării „Cocoșul mare”, în care pasărea este stilizată la aspectul ei esențial - creasta, în chip de trepte - și, de asemenea, mai multe exemplare ale lucrării „Pasăre în spațiu”, în care geometria unei aripi ca de avion, a dat lumii artistice o altfel de pasăre decât până la Brâncuși.

Mai poate fi văzută una dintre lucrările de tinerețe ale marelui sculptor, „Cap de copil adormit”, în care artistul încă era adeptul manierei figurative, și abstracta Principesa X, redusă la două sfere, stilizata „Domnișoară Pogany”, în care tânăra este redusă la trăsăturile esențiale feminine, în stilul minimalist atât de caracteristic sculptorului; proiectul pentru fântâna lui Narcis, în care se vede o formă înghețată în aplecare, precum locuitorii din Pompei surprinși de cataclismul erupției vulcanice.

Camera a treia este amenajată mai mult cu instrumente și lucrări neterminate, aspectul de atelier fiind aici foarte pregnant. Pot fi văzute multe instrumente - o nicovală spartă de violența loviturilor de ciocan aplicate, un mare disc de piatră, pe care artistul îl folosea drept soclu și unde punea materialul înainte de a-l prelucra, cu ajutorul unui sistem de lanțuri și scripeți.

Camera a patra este o rezervă, în care există alte versiuni ale lucrărilor expuse în primele două camere.

Centrul Național de Artă și Cultură „Georges-Pompidou” este o instituție policulturală situată în cartierul Beaubourg, în arondismentul 4 din Paris, pe malul drept al Senei, între cartierele Halelor și Marais.

A fost deschis în ianuarie 1977, în prezența președintelui Valéry Giscard d'Estaing, dar inițiativa construirii lui i-a aparținut președintelui Georges Pompidou, care a dorit în inima Parisului o instituție culturală originală, dedicată creației moderne și contemporane, în care artele plastice să se învecineze cu cărțile, designul, muzica și cinematograful.

Centrul Pompidou păstrează una dintre două cele mai mari colecții de artă modernă și contemporană din lume, alături de cea a Museum of Modern Art din New York. Așadar, micul dar valorosul muzeu al sculptorului român se află exact acolo unde îi este locul.

Constantin Brâncuși a fost recunoscut la valoarea sa încă din timpul vieții. La Paris, el a expus în scurt timp de la instalare aici lucrări, precum la „Société Nationale des Beaux-Arts”, în 1906, sau la „Salon d'Automne”. A început lucrările la versiunile „Sărutului”, culminând cu „Poarta Sărutului”, parte a Ansamblului Monumental de la Târgu Jiu. A legat prietenii cu mari artiști ai vremii, precum: Guillaume Apollinaire, Fernand Léger, Amedeo Modigliani, Marcel Duchamp, care i-au apreciat arta. În 1914 a prezentat în expoziții la Paris și București lucrările: „Păsări măiestre”, „Muza adormită”, „Domnișoara Pogany”. În același an trece Oceanul, cu expoziție la „Photo Secession Gallery”, unde face senzație.

Până la începutul Primului Război Mondial a devenit celebru în întreaga lume, iar după sfârșitul acestuia, comuniștii români i-au catalogat arta drept „formalism burghez cosmopolit” și au refuzat să preia, în 1957, la moartea artistului, lucrările din atelierul de la Paris. Așa am ratat șansa de a avea muzeul lui Brâncuși la București sau lângă cele mai grandioase opere ale sale din Târgu Jiu.

BIBLIOGRAFIE:

1. Brezianu, Barbu: Opera lui C. Brâncuși în România, Ed. Academiei, București, 1974, 316 pg., 295 reprod.
2. Man, Silviu: Biografii, Memorii, Bucuresti, Ianuarie 2008
3. Pandrea, Petre: Brâncuși, Amintiri, exegeze, Ed. Meridiane, 1967, 260 pg., 17 reprod.
4. Paleolog, V.G.: A doua carte despre Brâncuși, Ed\ Ramuri, Craiova, 1944.